

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Egyesült, nemzeti, keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai-Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.
Előfizetési árak: egész évre 108 K, félre 54 K,
negyedévre 27 K, egy óra 9 K. Egyes szám ára 120 K.

Felolós szerkesztő:
ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.
Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

Szemle.

Amikor a nemzeti hadsereg bevonult Bocska-sapkás feltezeivel a szégyenteljes oláh rabságból felszabadult fővárosba, egy igen előkelő s Magyarországnak ma is osztatlan közszeretében álló vezérferfia a jogos szemrehányás hangján emlékezett meg a bűnös Budapestről, amely valósággal megtagadta, megcsúfolta, hálátlan, züllött gyermekként szerencsétlenségbe, bajba döntött szülő Anyját, aki pedig úgy szerette, olyan büszke volt reá s aki pazar bőkezűséggel mindenét ráköltötte gyengeszivű jó szüleként — t. i. a tisztas magyar népet.

Azóta sok víz lefolyt a Dunán, de ha az aggodó szülő gondos szemével nézzük az esetet, kétségbeesve kell bevallanunk, hogy a nemzet dédélgetett kedvence, a javulást ígért Budapest ismét csak a régi. S ézen nem is lehet valami nagyon csodálkozni, mert ismét ott vannak körüle a görbelabú, görbeorrú és még görbébb lelki cimborák, akik először is a züllésbe rántották s ha nem vigyáznak, bele fogják rántani másodszer is, amint a jelek mutatják. Mert az egyenesen undorító, ami ma Budapestten folyik. Izleltől álljon itt egy pár riportszerűen rövid eset a maga teljes meztelenségében.

Az ország fővárosában a múlt hónapban 800 kenyérgyeggel többet adtak ki, mint amennyi a lakosság létszáma. Pick Marcell, a Merkürbank vezérigazgatója kétszázhetven millió aranyat csempészett ki Bécsbe. Végre jóegypár hónapi huza-vona után letartóztaták, de üzleti ügyeit felügyelet mellett tovább folytatja. A vásárcsarnok egyik fülkéjéből kitakoltattak egy Grünspan nevű mérszáróst. Ma? Hét, azaz hét darab galiciai zsidó sürgölődik a zsidómentesített (!?) husméro fülkében. De még itt nincs vége ennek a gyönyörű, vagy tán inkább pokolbeli litániának. Mert közben szép csendesen arról is értesülhetünk, ha nem vagyunk vakok és süketek, hogy Bécsben a tervszerűen ellenünk rendezett szennyirodalom rágalmozó hadjáratát vezető — Magyarországról kiszökött — tintaszidait, a budapesti hitsorsos bankok és bankárok pénzeli. Közben aztán a változatosság kedvéért Sándor Pál úr nekimegy a keresztény Hangyának (tetszik tudni, igen erős konkurrens Izrael fainak!), neki a kereskedelmi miniszternek, hogy a keresztény irányzatot egyet üthessen s így megy ez remek változatosságban tovább, egész a nyomdászstrájkig. Az ember nem tudja: a vakmerőség, vagy a pókhendi szemtelenségen bámuljon-e jobban el, amivel ez a pokolbeli siserahad újból a nemzetre veti magát.

Talán azt hiszik, hogy olyan buta, olyan fásult, olyan közönyös, vagy olyan hitvány ez a nép, hogy bekötött szemmel enged mégegyszer magát a veszthely gyalázógödrének szélére állítani, a posvány és züllés ez apostolaitól? Nem! Erre az egyre ne számítsanak, mert hiába, ami elmúlt, többé vissza nem jő. Legalább is az nem, amire ők várnak. Ellenben igen könnyen elkövetkezhetik valami egyéb. Tudniillik az, hogyha ez a nemzet nem tudja másképp

fővárosát maga-magának biztosítani, tőlük megmenteni, úgy kisöprüzi őket annak fala közül, de még az országból is, hogy akár meg se álljanak nemzetgyilkos napi sajtó-jukkal, rothadt irodalmukkal, mindent befertőző és megmetyelző üzleti élelmességükkel a poklok mélyeségek kapujáig; az ő eszményi államukig: az elzüllött, a legyilkolt, az általuk kifosztott Oroszorszájig. Ott majd utoléri őket a jól megérdemelt, az igazságos végszet.

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

Apponyi Albert gróf Budapest diszpolgára.

Budapest, márc. 5.

A Ker. Községi Párt elhatározta, hogy indítványt ad be a fővárosához, hogy Apponyi Albert grófit a város diszpolgárává válasszák meg. A gyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

A debreczeni templomfelszentelés

Budapest, márc. 5.

A meggyalázott debreczeni templomot március 9-én újra felszentelik. Erre az ünnepélyre 60—70 nemzetgyűlési képviselő is Debreczenbe utazik. A képviselők útjának jelentőségéről Kovács J. István a következőket mondotta:

— A debreczeni nagytemplom meggyalázása megbontja a felekezeti békét, amelyet mindenképen helyre kell állítani. Ez a nemzet elsőrendű érdeke. Egységes küzdelemre egységes lelki fronttal vállalkozhatunk. Az egységes lelki frontra a felekezeti béktelenség halálos csapás. Ez az egységes lelki front nem csupán a felekezeteknek, hanem a nemzetnek is egységes érdeke. Bizonyítja ezt az, hogy Debreczenben nemcsak református, hanem buzgó katolikus képviselők is nagy számban fognak megjelenni. Ez a körülmény hangos cáfolata az itt-ott felbukkanó hírnek, hogy a Debreczenben menő képviselőknek más politikai céljaik is vannak.

Cseh kereskedelmi tárgyalások.

Prága, márc. 5.

A kereskedelemügyi miniszteriumban ma délelőtt Heintl miniszter és Riedl osztályfőnök, Hotovecz cseh kereskedelemügyi miniszterrel kereskedelmi szerződés-előkészítéséről tanácskoztak. A megbeszélés folyamán teljesen megegyeztek a kereskedelmi szerződések tárgyalására nézve irányadó programponokban.

Munkás és munkás.

Bármerre tekint szemünk, mindenütt a panasz, a keserűség, az elégedetlenség jajszával találkozunk. Panaszkodik a tisztviselő, az iparos, a földmives és a munkás. De azok, kiknek hivatásuk lenne a társadalom nagy baján segíteni, úgy látszik, az alatt az egy év alatt, mióta a nemzet „atyái” lettek, teljesen elvesztették hallásukat. Nem hallják, nem látják, mi forr, mi tájéztik a néplélekben, nem veszik észre az elégedetlenségek anyaméhében születendő veszélyek nagyságát. Talán majd csak akkor, amikor már későn lesz!

Itt vannak már a munkásmozgalmak a küszöbön, mégis késlekednek, hogy ezek ellensúlyozására, szükség esetén erélyes letörésre kielégítsék az eddig türelmesen várakozó többi osztályok jog igényeit.

A szervezett munkásság céljai kivívására, mint egy villamos útésre, beszünteti a munkát és strájkba kezd. A tisztviselői kar, a kisgazda és földmives ép szervezetlenségénél fogva kénytelen magát megadni sorsának és várni-várni, míg a sült galamb a szájába repül, ha mindjárt egy sóvány, zörgő csontu veréb képében is. Pedig talán ezek ép oly termékeny, szorgos munkásai az államnak, mint a szervezett ipari munkásság és nemzeti, kulturális és erkölcsi szempontból magasan felette áll amazoknak. De mert szervezetlenségénél fogva nincs hatalma, szétszórtsága és izoláltsága folytán nem támaszkodhatik a tömegek vad erőszakára, mely sokszor a jogtalanság fegyverét használja eszközü: célhoz nem érhet. Mindössze amit tehet: a panasz és elégedetlenség, evvel pedig mit sem érhet el.

Kérdezzük, hol késnek a szociális törvények, melyekre oly égetően nagy szükség volna?

A vidéket jártam és keserű lélekkel hallgattam végig a sok-sok keserű panaszt. „Adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne!” Hoztál uram földbirtok-

reform-törvényt, de nincs köszönet benne. A hatóságok huzódoznak annak végrehajtásától, mert mit szól hozzá a „gróf úr”, vagy a „püspök úr”, vagy pláne a zsidó „nagybérlet úr”, ha az ő földjéből akarnak közlegelőt, földet, házhelyet adni az eddig szinte istállószéri lakásokban tanyázó földmunkásnak és kiszagdnak. A törpebirtokos és a földmunkás nem meri telemelni uradat, mert fél a hatalmat képviselő uradalomtól, fél, hogyha jogos igényét — melyre ma már törvény van — érvényesíti, nem lesz aratórészt, nem lesz fa az erdőn, mert őt fél se fogadják munkára — hiszen kenyéradó gazdája ellen támadt —, hanem hoznak idegenül munkásokat. Mi lesz vele a télen? Tehát a földmives, a földmunkás nem követelhet, pedig ő is munkás, becsületes munkás, de elhagyott és jogtalan munkás, aki nem kérhet, sztrájkolhat, mert akkor kirugják és felkopik az álla.

És a tisztviselő, a szellemi munkás elszomorodott szívvel nézheti, mint bujlik ki ványadt cipőjén lábauja, mint lógnak nadrágján a rojtok, mint feslik le testéről a ruha, mint nem kerül asztalára hetenként egyszer egy falat hus. De neki is hallgatni kell, mert míg a másik az eke szarva mellett görnyed és röghöz kötött, addig ő az irodában görnyed és az állam, a vármegye, a város kegyéhez kötött. Várnia kell neki is, míg véletlenül rája esik egy szánakozó szem, várnia, szóltanul tünnie kell neki is, mert ha mozdul, könnyen lehet kebelén kenyere, hátán meg a háza. Pedig ő is munkás, ma a legnyomorultabb munkás, a „proletárok” proletárja.

Sokat, nagyon sokat lehetne ezekről szólani, de mit ér, ha süket fülekre talál?!

Urak! Hatalmas jó Urak! kik az ország rozszant szekerének rudját igazgatják: fel a nagy munkára, elő a szociális törvényekkel, ha kell, hát kivételes rendeletek formájában. Már unalmas, már visszatetsző a hosszas parlamentesdi, a pro és kontra szónoklatok, a naponkénti nagymosás, piszkolás és tisztítás: tetteket várunk. Kong a tizenkettedik óra, férfiakat, erős férfiakat a gátra, nehogy elragadjon bennünket a fenyegető ár.

D.

A földbirtokreform.

— Folytatás. —

Az Országos Földbirtokrendező Biróság.

Ezzel az újabb méltóságos és nagyméltóságos szervvel, az Országos Földbirtokrendező Biróság felállításával már kezdetben, amikor szó volt róla, nem voltunk melegek. Nem pedig azért, mert nem láttuk szükségét, hogy egy újabb, az államnak évenként több milliójába kerülő hivatalt állítsanak fel, amikor az államháztartásnak is — mint az egyeseknek —, hogy úgy mondjuk, minden garast fogához kell verni, mielőtt kiadja. Vagy nem úgy van? Amikor a kiszagdnak miniszterium megszűntették, arra hivatkoztak, hogy „luxust” nem engedhet meg az állam sem egyes tagjainak, sem önmagának. Pedig a kiszagdaügyi miniszterium nem volt olyan „luxus” és nem is került annyiba, mint amennyit felemészt az újabb biróság felállítása. Vagy, ha mégis [van

ilyen „luxus” biróságok felállítására évenként több milliót, fortítottuk inkább szegény, de becsületesen keresztény kiszagdnak, földmiveseink, különösen rokkant katonáink és hadiárvaink segítésére és tegyük lehetővé nekik, hogy annyi földhöz juthassanak, amennyiből tisztességesen megélhetnek. A földbirtokreformmal kapcsolatos ügyek elintézését pedig bizzák a vármegyei közigazgatási szervekre, amelyeket mindenhol ki lehet egészíteni az igénylők és a tulajdonosok képviselőivel és az így összeállított vegyes biróság nem kerül újabb megterhelésébe az államnak, viszont a célnak teljesen megfelelni, sőt eredményesebb munkát végezhet, mert a helyi viszonyokkal ismerős lévén, a törvény szellemében sokkal inkább el tudja intézni, megnyugvása, a felmerült igényeket, panaszokat, mint a helyi viszonyokat nem ismerő Budapesten székelő Biróság.

Minden vármegyének, szinte különleges, specialis birtok-megosztási, gazdasági viszonyai vannak, amelyeket a vármegye területén hosszú éveken keresztül élő biróságok mindenesetre sokkal jobban ismernek, mint azok, akik Pesten a zöid asztalok mellett, talán térképről akarják felrangsorolni a földbirtokokat.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság anyagi költségein kívül, a Biróság összetétele ellen is aggodalmaink voltak, mert nem láttuk és nem látjuk a Biróság tagjai között kiszagdnak és földmives osztályunkat olyan mértékben képviselve, mint azt megilletnék, amikor a törvény tulajdonképpen az ő érdeklükben született meg.

Hogy magyarazzák ennek a nagy költséggel járó, újabb biróságnak létjogosultságát?

A földbirtoktörvény magyarázatánál majdnem minden egyes fontos, a törvény célját megoldandó rendelkezésnél lépten-nyomon találkozzunk az Országos Földbirtokrendező Birósággal. Elfogadjuk mi is, sőt hirdettük és hirdetjük, hogy a földbirtokpolitikát csakis a közérdeknek szabad és kell is irányítani. Azt azonban már nem fogadhatjuk el, hogy a közérdekre való tekintettel volt szükség az Országos Földbirtokrendező Biróság, mint külön Országos Biróság felállítására Budapest székhellyel, mint amely mentes minden politikai befolyástól, közhangulattól. Ezeknek a feltételeknek a vármegyék területén működő közigazgatási szervek, esetleg a törvényszékek eddig is fényesen megfeleltek. Ezek miatt igazán semmi szükségét nem látjuk, hogy évenként újabb több milliós kiadásokkal terheljük meg magunkat.

Kikből alakul az Országos Földbirtokrendező Biróság?

Ezen biróság az elnökből, másodelnökből, 3 tanácselnökből és ezenfelül 36 tagból áll. Elnökét az államfő, a haza körül érdemeket szerzett és a mezőgazdaság körül is kellő jártassággal bíró állampolgárok közül a kormány előterjesztésére nevezi ki.

Birák kijelölése.

A birákat kijelöli a m. kir. Kuria és a m. kir. közigazgatási biróság, az Országos Mezőgazdasági Kamara, az Alturista Bank, az O. K. H. és a Pénzügyi Központ. Végül a belügyi, földmivelésügyi, honvédelmi, az igazságügyi, a közgazdasági, a pénzügyi és a vallás-és közoktatásügyi miniszter.

Sorshuzás.

Az így kijelölt tagokból a biróság akként alakult meg, hogy évenként a tagok s a póttagok $\frac{1}{6}$ — $\frac{2}{6}$ -od része sorshuzás útján kilép, úgy, hogy minden évben csak azok esnek

sorsolás alá, akik az előbbi években még nem voltak kisorsolva.

Eszkötétel.

A biróság elnöke és másodelnöke az államfő előtt, a tanácselnökök és a többi tagok pedig a teljes ülésben kötelesek esküt tenni arra, hogy megbízatásuk teljesítésében legjobb lelkiismeretük és tudásuk szerint, kedvezés és részrehajlás nélkül, a törvények és törvényes alapszabályok alapján minden esetben, kizárólag csak a közjót és a haza érdekeit tartják szem előtt és hogy a hivatalos titkot hiven megőrzik.

— Folytatása jövő számunkban. —

Az emberiség

történetét két alapelv szervezi, úgyminth a haladás és a fenntartás elve. A fejlődés törvényeiből kifolyólag mindig a haladás elvének kell győzedelmeskednie, de neki is ott kell hagyni áldozatait a nagy szellemi csatáterén, vagyis a legvakmerőbb túlzás embereit, akik a progresszív fejlődés törvényeinek határát átlépték.

Ezen folyamatok, de energiájának kifejtésében mégis korlátozott vezérelv a modern állam létevékenységi, mozgató ereje. A modern állam szociális irányban halad. Ott nem a közjogi kérdések az uralkodók, mert a modern idők közgazdasági kérdéseit intéző és ezekhez szükséges erkölcsi egysülly és nemzeti energia a modern államban már megvalósultak. A nemzeti eszme fogalma itt tágabb lett, amennyiben ez itt nem más, mint meghatározott keretek, vagyis történelmi határok közt mozgó szociális eszme. Mi még a modern állam kiépítését jóformán meg sem kezdtük. A faji konszolidáció nagy művét mindeddig nem fejeztük be. A jelszó nálunk a közjogi önállóság kiépítése. Ezért küzdünk, ezért izzadunk s mindennek az a siralmas konzekvencia a vége, hogy küzdelmünk nem volt egyéb, dicstelen, fűtykös-háborunál.

Világos, hogy ez a közjogi érzés bármily nemes és bármily dicső, de egyedül nem lehet célavezető a modern magyar nemzeti állam kiépítésénél, kell, hogy mellette a gazdasági és kultur érzés is a lehető legmagasabb fokra emelkedjen. A nemzeti tevékenység súlypontját a gazdasági munka terére kell helyeznünk.

Igen tetszetős jelszó ma nálunk a Széchenyi politikájának alkalmazása, mint helyes és célszerű haladási alap. Ez a politika azonban fejlődési ideálunk nem lehet, mert Széchenyiben csodálatos keverékben elegyedt össze a polgári társadalom nagy érdeke az arisztokrácia osztályérdekeivel. Ő a gazdasági újjászülést, a gazdasági forradalmat a politikai és társadalmi viszonyok megbontása nélkül képzelte, vagyis az arisztokrácia közjogi és gazdasági felsőbbségének megóvásával. Reális gazdasági program e nézetekkel össze nem egyeztethető. Ennek a tannak végzetes hibája az, hogy nem lehet építeni egyik felől a nélkül, hogy a hibás építkezés másik oldala le ne dőljön. A modern társadalmi és gazdasági reformáció feltételül megköveteli, hogy az arisztokrácia nagy közjogi, gazdasági és társadalmi felsőbbisége alaposan visszavetessék, mert hiszen nincsen állam Európában, amelyben az erőviszony a főnemesség és főpapság „gyönyörű” dualizmusa és a többi osztályok közt oly kedvezőtlen volna, mint Magyarországon. Mig Angliában a latifundiumok a rossz gazdaság következményei, addig nálunk egy ma már tarthatatlan középkori felfogás.

Gyakorlati gazdasági tevékenységre van tehát nekünk szükségünk, kell, hogy a főnemesség, főpapság és a nagybirtokok tulajdonosai

belássák, hogy gazdasági megerősödésünk, közjogi megerősödésünket is magában rejti. Kell, hogy a tehetősebb osztályok ezt belássák és jó szándékkal siessenek a földműves és kisgazdátársadalom megerősítésére, s ezeknek a jelenlegi hajmeresztő gazdasági erőviszonyoknak a megbontására. Ez a követelménye ma a nemzeti és szociális haladásnak.

LEGÚJABB.

A nemzetgyűlés ülése.

Budapest, márc. 5.

A nemzetgyűlés mai ülését *Rakovszky* István elnök 12¹¹ órakor nyitotta meg. *Hegedüs* Loránt pénzügyminiszter bejelentette a háboru előtti adósságról szóló javaslatot, továbbá az indemnitás meghosszabbításáról és az italmérségi adóról szóló törvényjavaslatokat és kéri a Házat, hogy a benyújtott javaslatokat az osztályok mellőzésével tárgyalják.

Ezután *Somogyi* István felszólalása következik a benyújtott törvényjavaslatok tárgyában. Magyarországon kettős politika van: az egyik a hivatalos, a másik pedig az, amelyet a nép csinál. A kommunizmus bukása után bebizonyosodott, hogy a politikában a nép széles rétegeit is számításba kell venni. A benyújtott törvényjavaslatban nem lát más, mint a kormány politikájának alátámasztását. Lehetetlenné kell tenni azokat a titkos külföldi tudósítók, akik Magyarországot a külföld előtt minél jobban be akarják feketíteni. *Kerekes* Mihály a törvényjavaslatot nem látja világosan. Az államnak szüksége van drákói törvényekre. A törvényjavaslatban nem bizik. Meg kell büntetni azokat, akik a nemzeti hadsereg ellen lázítanak.

A nemzetgyűlés lapunk zártakor még folyik.

Hegedüs az amerikai magyarokért.

Budapest, márc. 5.

Az amerikai magyar Népszava ma közli *Hegedüs* Loránt pénzügyminiszter levelét, melyben bejelenti, hogy kiutazik Amerikába. *Hegedüs* úgy nyilatkozott, hogy ha pénzügyminiszter nem lett volna, akkor január hóban már kiment volna hosszabb idei tartózkodásra Amerikába, mert igen nagy tervei vannak az amerikai magyarsággal. Ezt a tervét meg fogja valósítani és az amerikai magyarok dollárjait fel akarja használni arra, hogy azok ennek igazi értékét élvezhessék. Mihelyt ügyeit rendbe hozza, még mint pénzügyminiszter akar kimenni Amerikába.

Apponyi gróf Amerikába megy?

New-York, márc. 5.

Az amerikai újságok néhány nap előtt azt a szenzációs hírt közölték, hogy gróf *Apponyi* Albert fontos megbízatással Amerikába megy. Apponyi ezt a hírt megcáfolta.

A francia hadügyminiszter Londonban.

Páris, márc. 5.

A lapok jelentése szerint a francia hadügyminiszter Párisból Londonba érkezett, hol a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy meg van elégedve a londoni tárgyalások menetével.

Pick Marcell fogva marad.

Budapest, márc. 5.

Pick Marcell fogvatartása ügyében tegnap döntött a vádtanács és helyben hagyta a Kúria határozatát. *Pick* ügyvédje állandóan egyezkedő tárgyalásokat folytat a hitelezőkkel, kiknek a követelésük 40%-át hajlandó azonnal kifizetni.

Pusztító robbanás.

Budapest, márc. 5.

Kedden délután *Farkas* Mihály molnár-gőzmalomában a gőzkazán felrobbant és szétvetette a malomépületet. A szerte repülő törmelékek és tégladarabok 22 házban tettek kárt, *Halász* gépész holttestét fej nélkül találták meg a romok közt. A robbanás következtében még négyen sebesültek meg.

Béremelést kérnek a sütőmunkások.

Budapest, márc. 5.

A sütőmunkások 63% béremelést kértek. A pékek hajlandók megadni ezt, ha a béremelés következtében előállott költségtöbbletet a közönségre háríthatják át. *Vass* közlelmezési miniszter ma fog dönteni ebben a kérdésben.

HIREK.

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarországot feltámasztásban.
Amen.“

— **Személyi hír.** A földművelésügyi miniszter *Tar Gyula* földműves-iskolai igazgatót a szocializált birtokok gazdasági ügyeinek lebonyolítására alakult bizottságban viselt rendes tagsága alól saját kérelmére fölmentette és helyére *Szentek Dezső*, a vármegyei gazdasági egyesületbe beosztott földműves-iskolai igazgatót nevezte ki.

— **A TEVÉL pápai megalakulása.** Magyarország Területi Épségének Védelmi Ligája 1921 március hó 10-én, budapesti központja közreműködésével hazafias ünnepélyt rendez. Az ünnepségre Budapestről leutaznak: *Lázár Andor* dr. ügyvéd, *Imre Sándor* dr. államtitkár, *Czettler Jenő* dr. egy. tanár, nemzetgyűlési képvis., *Tasnádi Nagy András* dr. nemzetgy. képvis., *Szűcs Dezső*, városunk képviselője, *Krisztics Sándor* dr. egyet. m. tanár, a Liga főtitkára, *Basilidesz Mária* operacénekes, a m. kir. Operaház tagja, *Keszler Ede* dr. kir. ügyész, *Keszler Edéné*, *Toronyi Gyula* tenorista, a m. kir. Operaház tagja, *Szappanyos Gerő* dr. tárogatóművész, *Karácsonyi István* m. kir. Operaház karnagy. — Program. I. Megelőző nap, 9-én délután 2 órakor a budapesti küldöttség ünnepélyes fogadtatása az állomáson. II. 10-én d. e. 10 órakor könyörgő Istentisztelet Magyarországi Épségéért az összes templomokban. A róm. kath. templomban *Basilidesz Mária*, a református templomban *Toronyi Gyula* operacénekesek egyházi énekeket adnak elő. III. Istentisztelet után népgyűlés a Főtéren, melyen dr. *Tenzlinger József* polgármester megnyitó beszéde után dr. *Karaffiáth Jenő* és dr. *Tasnádi Nagy András* fognak beszédet tartani a területi integrálásról. IV. Délután 5-kor alakuló közgyűlés a városháza nagy tanácstermében. V. Este fél 9 órai kezdettel a városi színházban hazafias estély a következő műsorral: 1. Megnyitó beszéd: *Dr. Lázár Andor*, a béke-delegáció tagja, franciaországi élményeit adja

elő. 2. *Basilidesz Mária*, a m. kir. Operaház tagja, művészi irrederenta dalokat énekel. 3. *Dr. Keszler Ede* kir. ügyész és 4. *dr. Keszler Edéné* irrederenta verseket szavalnak. 5. *Toronyi Gyula* tenorista énekel. 6. *Dr. Szappanyos Gerő* tárogatóművész kurucdalokat ad elő. Az énekszámokat *Karácsonyi István* operaházi karnagy kíséri zongorán. Jegyek elővételben *Kis Tivadar* könyvkereskedésében kaphatók. Lobogózzuk fel házaikat! Mindenki ott legyen, aki magyarnak érzi magát! — A rendező-bizottság.

Pollatssek Frigyes

Mint részvétel értesültünk, *Pollatssek Frigyes*, a Pápai Közlöny 31 éven át volt szerkesztője és tulajdonosa, folyó hó 4-én éjjel 12 órakor a vasúti vendéglőben hirtelen elhunyt. Amilyen váratlan volt halála, ép oly fájdalmas a mindenki által szeretett és nagybecsült újságíró eltávozása. Bucsut vitt a földi élettől, elbucszott, itt hagyott bennünket örökre. Mindenki csak szeretettel övezte körül, hiszen megérdemelte ezt a szeretetet, mert csak egy célja volt egész életének, az a cél, hogy az emberiség, a köz érdekért küzdjön. Amilyen elismerésben részesült embertársai részéről egész életén keresztül, ép úgy megérdemli, hogy olyan mély és megérdemelt gyász öveze körül. Halálával keserű fájdalmat, könnyet csalt ki szemeinkből, amit még gyászosabbá tett az a körülmény, hogy az elhagyatottat, az igaz-vérig kitűnő újságíró nem emberhez illő módon szállították el arról a helyről, ahol a gyászos halál hirtelen utolérte. Éjjel 12 órakor halt meg és csak reggel intézkedtek holtteste elszállításáról, nyílt rozoga-kocsin, minden lepel nélkül szállították el. Fájdalom! Ez az emberi érzés? A részvét, a humanizmus? Az emberek szívéből kihalt már minden nemes érzés? Vagy talán már szívük sincs az embereknek? Joggal kérjük, hol voltak az arra illetékes hatóságok? Azt hisztük, a boldogultnak volt annyi érdeme, hogy tisztességesen, emberhez illő módon vigyék ravatalához. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Korona-utcai zsidó-kórházban.

— **Az ev. leányegyesület** vasárnap, e hó 6-án este 6 órakor a gyülekezeti tanács-teremben estélyt rendez a következő műsorral: 1. Nyitány. Játsza az áll. tanítóképző vonós zenekara. 2. Saját költeményeiből szaval *Darab Ferenc*. 3. Beszédet tart *Fadgyas Aladár*. 4. A dal. Éneklí *Hatvani Rózi*, zongorán kíséri *Leidgeb S.*, *hegedűn Farkas József*. 5. Fuzsítusz muzsikusa. Bohókás magánjelenet, előadja *Leszich Sebestyén*. 6. Kvarsett a *János vitéz* c. operettből; játsszák *Farkas József*, *Szarka Ferenc*, *Schmidt-bauer József*, *Orr Lajos*. 7. Házasságlevél. Bohózat egy felvonásban. Szereplők: *Leszich S.*, *Tóth Ilonka*, *Tóth Manci*, *Leitner Tivadar*, *Kakas Károly*, *Kakas Zoltán*. 8. Magyar népdalok. Játsza a tanítóképző IV. o. zenekara. Belépődíj helyett szeretetadományokat kérünk.

— **Kórházügy.** Az irgalmasrend kórházának nyilvános jellegű kórházzá leendő átalakítása tárgyában működő vegyesbizottság — amelyről mult számunkban megemlékeztünk — a következő javaslattal járul a közgyűlés elé. A város engedje át a *Jókai-utca* 9. számú házat a kórház 3-ik osztályának ideiglenes felállítására mindaddig, míg a rend bérháza kórházi célra igénybevehető lesz. A város mondjon le a hitbizomány által ajándékozott telekről, hogy ennek ára a kórház céljaira legyen fordítható. Engedje át a 45.000 K kórházalapot. Adjon ingyen villanyt és vezetéket. A kórház gazdasági felügyeletébe a város kiküldött képvisellete útján beleszólással bírjon. A nyilvános kórház felállításához minden további támogatást adjon meg.

— **Előleg a tisztviselők ruhájára.** A Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége akciót indít, hogy a tisztviselők, előlegek kapjanak ruhájuk árára, vagy kedvező feltételekkel lehessen fizetni, havi részletekben. Az igénygöcsöltak összeírása egyébként március 10-ig tart úgy, hogy a ruhák kiosztása előreláthatólag még husvét előtt megkezdődhetik.

— **Gyilkosság Pápadereskén.** Borzalmas gyilkosság történt f. hó 2-án éjjel 11—12 óra között Pápadereskén. Fekete Vendelné szül. Rácsik Mária rejtettó kegyetlenséggel agyonverték. A gyilkosságot állítólag a szerencsétlen asszony leányának udvarlója követte el azért, mert a legénynek megtiltotta, hogy leányának udvaroljon. A rémes eset felderítésére a nyomozás erőlyesen folyik.

— **Igásállatok árverése Sopronban.** A közlelmzési miniszterium soproni kirendeltsége március 6-án, vasárnap és márc. 7-én, hétfőn délelőtt országos vásár keretében a soproni állatvásártéren 50 darab 2—8 éves elsőrendű hidegvérű nehéz igás lovat, fogatokat és szerszámokat ad el hatósági árverés útján.

— **Szállítási kedvezmény a tejtermelőknek.** A kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a Máv. összes vonalain, továbbá a bánréve—özdi és a pécs—barcsi vonalokon kedvezményes áron lehet tejet szállítani. A díjkedvezmény literenként 1 K.

— **Munkaközvetítés.** A győri hatósági munkaközvetítő hivatal értesítése szerint foglalkozást kaphatnak Győrről: 2 asztalos, 22 gyárimunkás (napszamos), 2 kerékgyártó, 2 kosárfonó, 1 férfiszabó, 5 magántisztviselő, 1 ügynök, 13 lerakómunkás, 5 házicseléd és 13 tanonc ipari szakmunkára. Vidéken: 1 asztalos, 1 fa-csitzergályos, 3 kerékgyártó, 1 férfiszabó. Foglalkozást keres: 1 borbély, 8 cipész, 2 cukrász, 6 gépész, 5 gépkezelő, 45 gyárimunkás, 1 hentes, 8 kovács, 2 lakatos, 1 mészáros, 1 sütő, 2 szijgyártó, 1 szobafestő, 1 vas-és fémcsitzergályos, 4 kereskedőség, 10 házi-szozga és 2 kocsis. Bővebb felvilágosítás a város fatgyi osztályánál nyerhető.

— **A külföldről behozott állatokat megvizsgálják.** A földmiveltésügyi miniszter rendeletet adott ki, melynek értelmében külföldről behozott élő állatokat csak állategészségügyi ellenőrző vizsgálat után engednek be. Hasított körmű állatokat a megszállott területekről csak a miniszter külön engedélyével lehet behozni. Az egypatás állatok behozatalához nem kell külön engedély. Állati nyersterményeket és vészterjesztő tárgyakat csak előzetes állategészségrendőri kezelés után bocsátanak be. Oroszországból, Lengyelországból és Belgiumból a behozatal feltétlenül tilos. Bulgáriából, Görögországból, Romániából, Szerbiából és Törökországból a behozatal a földmiveltésügyi miniszter előzetes engedélyéhez van kötve. Az élő és leölt baromfit ellenőrző vizsgálat után bocsátják.

— **Ópiumtermelés Magyarországon.** A földmiveltésügyi m. kir. miniszter utasította a gazdasági és földmives iskolák igazgatóságát, hogy a rendelkezésükre álló területen egy félholdnyi területmő földet ópium-termesztés céljából ültessenek be. A rendeletől igen jelentős hasznot várnak.

— **Hol léphetik át a határt a kivándorlók?** A m. kir. belügyminiszter 12000 számú rendeletével a kivándorlók határátlépi állomásául Királyhidát, Savanyukutat, Gyana-falva-Szentgothárdot és Gyékényest állapította meg, kihágásnak minősítvén, ha valaki ezt az utat elkerülni akarja. A családtagokhoz való utazás címén üzött visszaélések meggátolására elrendelte, hogy az ez irányban engedett külön eljárás helyett ezentűl a rendes kivándorlási szabályokat kell alkalmazni és családtag címén csak a legközelebbi hozzátartozók (szülő, nagyszülő, házastárs, gyermek és testvér) utazását szabad megengedni. Végül elrendeli, hogy utazási jegyeket csak a kivándorlók szállítására jogosult Cunard társaság adhat ki. Az Amerikából küldött jegyek 1921 március 31-ig kivételes esetekben felhasználhatók.

— **Az állam csikókat vásárol.** A földmiveltésügyi miniszter rendeletet intézett az alispánokhoz, amelyben értesíti, hogy a köztenyésztésre szolgáló állami ménekben beállott nagy hiányra való tekintettel, valamint a magyar loállomány följavításának támogatásaként a földmiveltésügyi miniszter elhatározta, hogy a multban követett eljárásához hasonlóan a folyó év tavaszán is rendez egyéves méncsikó vásárlásokat. Ezért felhívja mindazon lötenyésztőket, akiknek olyan saját nevelésű egy éves méncsikók vannak, amelyek jövérbeli származásuk, korukhoz képest jól fejlettek, erős csontuak, szabályos testalkatúak s ezeket az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a helynek (város, község, pusztá, utolsó pósta, vármegye), valamint a csikó apai, anyai ágon való leszármazásának, nagyságának, színének és árának pontos megjelölésével a magyar kir. földmiveltésügyi miniszterhez benyújtandó, 5 koronás bélyeggel ellátott írásbeli beadványban legkésőbb 1921 március 1-ig jelentsék be.

— **Külföldre utazó kereskedők,** iparosok, vállalati vezetők figyelmébe! A győri kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi miniszter rendelete alapján közli a külföldre utazni óhajtó kereskedőkkel, iparosokkal és gyárvezetőkkel, hogy a külföldi uttlevelek kiadásának alapfeltételét képező kamarai bizonylatot a jövőben csak 5 koronás pénzügyi bélyeggel ellátott oly írásbeli kérvényre kaphatják meg, mely kérvény a külföldi utazást szükségessé tevő levelek, megrendelések vagy egyéb az utazás szükségességét, annak konkrét célját és indokolt voltát igazoló iratokkal van felszerelve.

Somlóvásárhelyen eladó egy úri ház,

5 szoba, nagy kerttel, 8¹/₂ kat. hold föld, 1 hold szőlő a Somlón.

Értekezni lehet a tulajdonossal:

őzv. Vincze Ignácnéval Somlóvásárhelyen.

Tocsik és Mika

rőfös-üzlete Pápa Főtér 21. szám.

Gyolcs, vászon, siffon, kanavász, festett karton, férfi- és női pamut- és gyapjuszövetek, barchet-áruk, finom grenadinok, fejkendő stb., mindenféle rőfös-áruk dús választékban. — Szolid keresztény kiszolgálás!

Bognár-segéd

kerestetik

Viáter Jánoshoz Nyárádra.
(Pápa mellett.)

Vasutállomás: Mezőlak. (Veszprém m.)

Föld-eladás.

A város belterületén 11 magyar hold kitűnő föld eladó.

Bővebb értesítés megtűdható szerkesztőségünkben, Jókai Mór utca 15-ik szám alatt.

Ingtalan-közvetítés.

VÁGI FERENC Jókai Mór-utca 21. sz.

Elvállal szolid közvetítési díjak mellett ház, föld (ingó és ingatlan) szerzését.

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy a legújabb divatu tavaszi és nyári

modellek

megőrzözték.

Szalmakalapok átvarrását, vasalását, valamint férfi filc- és

keménykalapok tisztítását és vasalását a legrövidebb idő alatt elkészítjük.

Tisztelettel: **Ludvig Nővérek**
Pápa, Márton István u. 4.

Gyimóti-ut 1. számú ház,

(Szélesvíznél) gazdálkodási célokra kiválóan alkalmas, nagy udvarral s kerttel szabadkézből eladó.

Bővebb felvilágosítás Brenner Ernőnél Rákóczi-utca 6. szám alatt nyerhető.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilavy Sándor.

Pápa, 1921 Főiskolai könyvnyomda.

Ventillátorok.

Dinamók.

Kapcsolótáblák.

SOMOGYI JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata és műszaki irodája — Pápa, Felső Hosszu-utca 7. szám.

Villanyszereléseket, átalakításokat s mindenféle, szakmába vágó javításokat eszközölök, Malmok, gazdaságok villanyvilágítására való berendezését azonnal végrehajtom. Költségvetéseket és rajzokat kidolgozok,

Csengők. Főző- és fűtőkészülékek. Házitelefón.